

СУТНІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КРЕДИТНОГО ПРОЦЕСУ В КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

студентка **Ярмакович Н.Л.,**

доц. **Зайцев О.В.**

Кредитний процес — це рух банківського кредиту як послідовний перебіг його організаційних стадій (етапів). Комерційні банки можуть надавати кредити всім суб'єктам господарської діяльності незалежно від їхньої галузевої приналежності, статусу, форм власності за наявності у них реальних можливостей та правових форм забезпечення своєчасного повернення кредиту та сплати процентів за користування кредитом [1, с. 83-93].

У теорії та практиці кредитування виокремлюють сім основних стадій кредитного процесу:

- 1) розгляд заявки позичальника на отримання кредиту;
- 2) аналіз фінансового стану (кредитоспроможності) клієнта; 3) розробка умов позики, підготовка та укладання договору;
- 4) визначення порядку забезпечення кредиту, гарантій повернення позики;
- 5) процедура надання позики;
- 6) процедура погашення позики;
- 7) контроль за кредитною операцією [2].

Кредитний договір — цивільно-правовий документ, який визначає взаємні юридичні права і зобов'язання та економічну відповідальність комерційного банку і клієнта з приводу проведення кредитної операції. Здійснення кредитного обслуговування на договірній основі передбачається Законом України «Про банки і банківську діяльність».

Головна вимога до змісту кредитного договору полягає у тому, щоб він містив у собі такі юридичні норми, які б дозволили регулювати весь комплекс взаємовідносин банку з клієнтом. Типова форма кредитного договору наведена в Положенні НБУ «Про кредитування». На основі типової форми кредитного договору банки розробляють власні варіанти цього документа. Конкретний зміст

кредитного договору і перелік усіх умов кредитної операції визначаються за згодою сторін.

Кредитні договори укладаються в письмовій формі і не можуть змінюватися в односторонньому порядку без згоди сторін. У разі порушення цієї умови договір вважається недійсним. Зміни в договір вносяться за погодженням обох сторін. Кредитний договір має бути підписаний повноважними особами сторін, які його укладають. Спірні питання щодо виконання договору у разі недосягнення згоди між сторонами розглядаються арбітражем або судом. У західних країнах до тексту кредитного договору часто включають так звані зобов'язальні умови, заборонні умови, а також обмежувальні умови [3].

Банк здійснює контроль за виконанням позичальником умов кредитного договору, за цільовим використанням позики, своєчасним і повним її погашенням. У разі виявлення фактів використання кредиту не за цільовим призначенням банк має право достроково розірвати кредитний договір.

Комерційні банки як незалежні економічні суб'єкти мають право самостійно встановлювати рівень процентної ставки за кредитами залежно від попиту та пропозиції на кредитному ринку та рівня облікової ставки НБУ.

Формування процентної ставки — багатофакторний процес, який визначається багатьма чинниками. Серед них: рівень облікової ставки Національного банку, термін надання позики, особливості забезпечення позики, платоспроможність позичальника, темпи інфляції, перспективи зміни ринкової кон'юнктури тощо. Головним чинником, що впливає на рівень процентних ставок, є ціна кредитних ресурсів. Чим дорожче банку обходиться формування кредитних ресурсів, тим вище процентна ставка. Суттєвий вплив на рівень процентної ставки здійснює інфляція. В умовах інфляційних очікувань комерційні банки змушені «страхувати» себе на випадок прискорення темпів інфляції шляхом збільшення ставок за кредитами.

Рівень процентної ставки за користування кредитом комерційні банки встановлюють також залежно від рівня ризику. Банківський ризик пов'язаний із

можливістю економічних втрат у разі виникнення несприятливих для банку обставин. Процентний ризик — це небезпека фінансових втрат банку через перевищення процентних ставок, що виплачуються за залученими коштами, над ставками за наданими позичками. Процентний ризик виникає також внаслідок можливості втрат від несплати позичальниками процентів за користування позичкою.

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми : СумДУ, 2009. - 150 с.
2. Нужна, А.В. Особливості розвитку банківської системи в Україні / А.В. Нужна, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 159-160.
3. Росохата, А.С. Проблеми інвестування у фінансово-кредитній політиці банків України стосовно розвитку малого бізнесу / А.С. Росохата, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми : СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 165-166.

Ярмакович Н.Л. Сутність та організація кредитного процесу в комерційному банку [Текст] / Н.Л. Ярмакович, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). – Суми : СумДУ, 2009. – Ч.1. – С. 234-235.